FLORI PENTRU ALGERNON

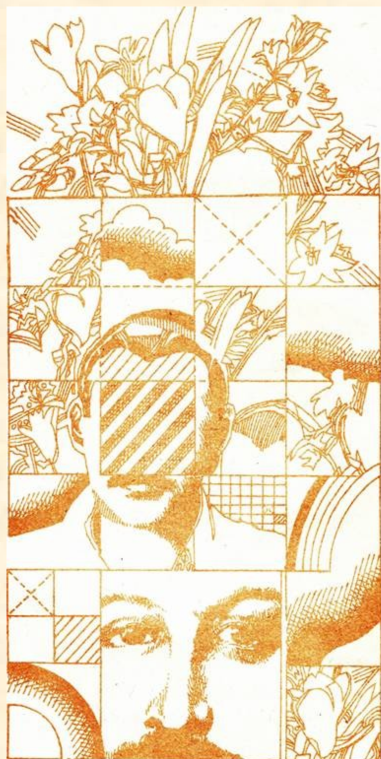
Daniel Keyes

JURNALU DE OPSERVAŢIE număru 1 (5 martie 1965)
Doctorul Strauss zice că eu să sriu tot ce am în capşi orce mi sentîmplă deacun colo. Nuş dece da zice căi important penca ei să vadă dacor să mopereze. Sper că da. Donşoara Kinnian zice că poate cosă mă facă deştept. Ieu vreau să fiu deştept. Pe mine mă chiamă Charlie Gordon am 37 de ani. Numai am ce să scriu acu aşa că gata pentru azi.

Jurnalul de opservaţie numaru 2—6 marte.

Az mau pus lancercare. Crecă nam eşit bine. Şi crecă acu sar putea să nu mă mai opereze. Asta a fost fincă un tînăr eran cameră şavea nişte cartoane albe şi nişte cerneală vărsată pe cartoane. El a zis Charlie ce vez pe cartonu ăsta. Da mie mera frică de muream chiar dacaveam picioru de iepure în buzunar fincă de cîn eram copil todeauna cădeam la egzamene la şcoală şi făceam pete de cerneală.

Lui iam ziscă văd o pată de cerneală. El a zis da şi ieu mam bucurat. Ieu ziceam castai tot da cîn mam sculat să plec el a zis Charlie încă nui gata. Pormă nu mai ţin aşa bine minte da el voia

să zic ce eran cerneală. Ieu nu vedeam nimican cerneală da el zicea că alţ oameni vede acolo chipuri. Da ieu nu vedeam chipuri. Da am încercat. Am ţinut cartonu aproape aproape şi pormă mai departe după aia am ziscă dacaveam ochelari poate vedeam mai bine că ieu am ocelari numa la filme şi teveu da iam zis cacu snt în dulapu din săliţă. Şi iam luat. Porma iam zis mai dămi odată cartonaşu că pun rămăşag cacu găsesc chipurile. Am încercat din toate puterile da nu vedeam decît cerneală. Iam zis că poatemi trebe alţi ocelari. El a sris ceva po hîrtie şi ieu mam temut atuncea cam picat la egzamen. Iam mai zis că pata era drăguţă drăguţă cu punte mititele pe la margine. Da el era foarte trist aşa că nu era bine. Ieu iam zis te rog lasămă să mai încerc odată. În cîteva minute am să pricep fincă uneori nu prea gîndesc repede. Ieu sînt şi cam întîrziat la citire la donşoara Kinnian în clasa pentru adulţ înapoiaţ dancerc foarte tare. Atuncea el ma mai pus încodată lancercare cu alt cartonaş cu 2 feluri de cerneală pe el roşie şi albastră. El era tare bun cu mine şi vorbea încet cum face donşoara Kinnian şi mea esplicat că asta era un **test ro şah.** Mea zis că lumea vede chipuri în cerneală. Ieu iam zis aratăm unde. El a zis gîndeştete. Eu iam spus că mă gîndesc la o pată de cerneală da nici asta na fos bine. Ceţ aminteşte asta încipueţ ceva. Ieu am ţinut mul timp ochin chiş casămi incipui. Iam zis cămi încipui un toc cu cerneală curgînd pe faţa de masă.

Nu cre cam trecut testu **ro şah.**

Jurnalu de opservaţie număru 3 (7 marte)

Doctoru Strauss şi doctoru Nemur zice că petele de cerneală nare emportanţă. Ei zicea că poate tot or să mă opereze. Ieu am zis că la donşoara Kinnian am dat egzamene numa la spus literele şi la citire. Ei zicea că donşoara Kinnian lea spus că ieu eram elevu ei cel mai cel mai bun la şcoala serală fincă încercam să fiu silitor şi vroiam cu adevărat sănvăţ. Ei zicea da cum deai venit Charlie tu singur la şcoala serală. Cum ai găsito. Ieu am zis cam întrebat lumea şi unu mia spus unde trebue să merg ca

sănvăţ să citesc şi să ştiu toate literele pe dinafară. Ei ziceada dece. Ieu leam spus fincă toată viaţa am vrut să fiu deştept nu tîmpit. Dai greu să fi deştept. Ei zicea că ceo săm facă ei poate co să fie temporal. Ieu am zis da. Fincă mia zis donşoara Kinnian. Da nici num pasă dacă doare.

Dupaia mau pus az la probe şi mai tîmpite. Doamna drăguţă care ma încercat mia spus cum se chiamă proba şi ieu am întrebato pe litere caso scriu în jurnalul de opservatie TEST DE APERCEPŢIE TEMATICĂ. Nu ştiu ultimele 2 cuvinte dar ştiu censeamnă test. Asta or îl treci ori ei note rele. Testu ăsta părea uşor fincă puteam vedea chipurile. Da numa că ea na vrut săi spun chipurile. Asta mancurcat. Ea a zis ia fă povestioare cu oameni din chipuri. Iam zis cum pot să spui lucruri de oameni pe care nu iai întîlnit nici odată. Iam zis că de ce să zic minciuni. Ieu nu spun minciuni nicio dată fincă todeauna mă prinde. Mea zis că proba asta şi celălalt ro şah e pentru personalitate. Ceam mai rîs. Iam zis cum poţ să iei lucru ăla din cerneală şi fotografi. Ea santristat şi şia luat chipurile deacolo. Da num pasă. Era o prostie. Cre cam căzut şi la testu ăsta.

Mai tîrziu nişte oameni cu haine albe şi lungi mau luat în altă parte a spitalului şi miau dat un joc. Era ontrecere cun şoricel alb. Îi ziceau şoricelului Algernon. Algernon stătean tro cutie cu o mulţime de sucituri şi cotituri şi ei miau dat un creion şo hîrtie cu lini şi multe despărţituri. Întro parte scria PORNIRE în ailantă SOSIRE. Zicea căi de **distracţie** şică ieu şi Algernon să ne **distrăm** înpreună! Da ieu nu pricepeam cum putem face **distracţia** împreună dacă Algernon avea o cutie şi ieu o hîrţie. Nam zis nimic. Da nici nam avut timp fincă întrecerea anceput. Unu' din oameni avea un ceas pe care vroia săl ascundă casă nul văd ieu şi ieu am vrut să nul văd da asta ma făcut nervos.

Orcum testu ăla mia făcut mai rău decît ălelante fincă ei lau făcut de 10 ori şi cu alte **distracţii** şi Algernon ma bătut mereu. Nu ştiam că şoareci pot fi aşa deştepţ. Poate fincă Algernon e alb. Poate şoareci albi sînt mai deştepţ decît alţ şoareci.

Jurnalu de opservaţie numărul 4 (8 marte)

Mă operează! Snt aşa de bucuros că abea posă sriu. Doctoru Nemur şi doctoru Strauss întîi sau certat puţin. Doctoru Nemur eran birou cîn ma dus doctoru Strauss. Lu doctoru Nemur îi era frică să mă opereze da doctoru Strauss ia zis că donşoara Kinnian ma ricomandat că eram cel mai bun din toţ din clasa ei. Miemi place de donşoara Kinnian fincă ie o profesoară f. deşteaptă. Şi ia mia zis Charlie mai ai o şansă. Dacă vrei să facă ei pe tine experenţa asta sar putea să te faci deştept. Nici ei nu ştie dacă o fi pentru todeauna da orcum e oşansă. Deaia am zis ok cu toate cămia fost frică fincă ea a zis că e vorba deo operaţie. Ea a zis nu te teme Charlie ai făcut atît de mult cuatît de puţin că meriţ asta mai mult ca orcine. Deaia mia fost frică cîn doctoru Nemur şi doctoru Strauss sau certat. Doctoru Strauss zicea că ieu am ceva foarte bun. Zicea că am o **motorvaţe** bună. Nici nu ştiam cam aşa ceva. Am fost mîndru cîn a zis că nu orcine cu un **îi** de 68 are lucru ăsta. Nuşt censeamnă sau de undeo am da a zis că şi Algernon îl are. **Motorvaţa** lu Algernon e brînza de io punen cutie. Da nu se poate fincă io nam mîncat deloc brînză săptămîna asta.

Dupaia ia zis lu doctoru Nemur ceva ce nam înţeles dan timp ce ei vorbea ieu am sris unele cuvinte.

Doctoru Nemur a zis nu uita că el el o să fie prima finţă umană cu **entelegenta treplată** pe cale cirurgicală.

Doctoru Strauss a zis egzact uitete ce binea învăţat să srie şi să cetească pentru gradu lui de **entelegenţă.** Astai o realiz... aşa mare caşicum noi doi am învăţa teoria ...tivităţii a lu anştain fără niciun ajutor. Asta aratăce **motorvaţe** entensă are. **Comparativ** este o realiz... estraordinară. Ieu zic săl folosim.

Nam perceput toate cuvintele da părea că doctoru Strauss ţine cu mine şi ălălant nu.

Pormă doctoru Nemur a dadin cap şa zis bine poate ai dreptate. O săl folosim pe Charlie. Cîn a zis asta ieu mam bucurat aşa de toate cam sărit în sus şi iam strîns mîna

fincă era aşa bun cu mine. Iam zis mulţumesc domnu doctor no săţ pară rău că mă mai încerci odată. Şi ciar aşa gîndeam cum iam spus. După operaţe am săncerc să mă fac deştept. Am săncerc cît am să pot.

Jurnalu de opservaţie număru 5 (10 marte)

Mie frică. O groază de surori şi de oameni care mau pus la probe au venit sămi aducă bomboane şi sămi ureze noroc. Poate cosă am noroc. Am la mine şi picioru de epure şi bănuţu de 1 penny. Numa că mea tăiat o pisică neagră calea cîn veneam la spital. Doctoru Strauss a zis nu fi **supresistiţios** Charlie astai ştinţă. Totuş mai bine ţin picioru de epure cu mine. Lam întrebat pe doctoru Strauss dacam săl bat pe Algernon la jocu ăla după ce mă operează şi el a zis sar putea. Ah dacă operaţa e bună am săi arăt ieu şoarecelui ăluea cît sîn de deştepţ. Poate şi mai deştept ca el. Pormă am să pot să cetesc mai bine şi să ştiu toate literile pe dinafară şi sănvăţ multe alte lucruri şi să fiu deştept ca ăilanţ oameni. Dacă totu merge bine ei o săi facă deştepţ pe toţ oameni din lume.

Az nu miau dat să mănînc. Nuşce legătură entre mîncare şi să fi deştept. Mie tare foame şi doctoru Nemur mea loat cutia de bonboane. Doctoru ăsta Nemur e totdeauna supărat. Doctoru Strauss zice cosă meo dea după operaţe nu poţ mînca înainte de operaţe...

Jurnalu de opservaţie număru 6 (15 marte)

Operaţa na durut. Meau făcuto cîn dormeam. Meau loat az bandagele de la cap ca să fac **Jurnalul de observaţie.** Doctoru Nemur care sa uitat prin celelante zice că ieu sriam **Observaţii** greşit şi mia zis cum să sriu şi pe ăsta şi jurnalul. Trebue săncerc să ţin minte asta.

Am o memore foarte proastă la sris. Doctoru Strauss zice căi bine sa sriu tot cemi sentîmplă da zice că să sriu mai mult şi despre ce simt şi ce gîndesc. Ieu iam spus că nu ştiu cumsă gîndesc mia zis încearcă. To timpu cîn aveam bandagele la oci am încercat să gîndesc. Da nu santîmplat nimic. Şi nu ştiu lace să mă gîndesc. Poate

dacăl întreb osăm spună cum să gîndesc acu că trebue sămă fac deştept.

Jurnalul de Observaţie număru 7 (19 marte)

Nu sentîmplă nimic. Am avut omulţime de teste şi tot felu dentreceri cu Algernon. Îl urăsc pe şoarecele asta. Mă bate todeauna. Doctorul Strauss a zis că trebue să fac jocurile alea. Şia zis că să mai trec odata prin eg- zamenile de lanceput. Petele alea decerneală sîn tîmpite. Şi desenele alea sît tîmpite. Îmi place să fac un desen de om şi femeie da no să fac minciuni despre oameni.

Mă doare capu deatîta gîndit. Credeam că doctoru Strauss mie preten da nu majută. Numi spune la ce sămă gîndesc or cîn o sămă fac deştept. Domnişoara Kinnian na venit să mă vadă. Cred că şi scrisul jurnalelor ăstora e tîmpit.

Jurnalul de Observaţie număru 8 (23 marte). Mă duc din nou la lucru la fabrică. Au zis ca e mai bine să mă duc din nou la lucru da sănu spun la nimeni pentru cea fost operaţia şi să vin la spital cîteo orăn fiecare seară după lu- cru. Or să mă plateascăn fiecare lună fincă învăţ să fiu deştept.

Îmi pare bine că mă duc iar la lucru pencă îmi place munca careo am şi toţ preteni mei şi toata distraţia pe careo avem acolo Doctorul Strauss zice car trebui să scriu mereu da nun fiecare zi numa cîn mă gîndesc la ceva or sen- tîmplă ceva speţial zice nu te descuraja finca ia timp şi mergencet. Zice ca trebuit mult timp cu Algernon pîna să fie de 3 ori mai deştept decît era lanceput Daia ma bate pe mine Algernon finca şi el a făcut operaţia Asta mă face să mă simt mai bine Probabel caş putea să fac distraţile alea mai repede ca un şoarece normal Poate căntro zi o săl bat o să fie ceva Pînacu Algernon pare să rămînă deştept **pirmanent.**

(25 martie) (Nu mai trebue să scriu Jurnalul de Observaţie lanceput numa cînd îl dau lu doctoru Nemur

odată pe săptămînă Trebue numa să pun data la timp mai puţin).

Neam distrat bine la fabrică az Joe Crapu a zis hei ia uitaţivă unde iau făcut operaţie lui Charlie ce iau făcut lu Charlie iau pus niscaiva creieri Voiam săi spun da miam amintit că doctoru Strauss a zis să ţin secretu Dupaia Frank Reilly a zis ceai făcut Charlie ţiai uitat cheia şa trebuit să spargi uşa. Asta ma făcut să rîd Ei sînt întradevar prietenii mei şi le place de mine.

Uneori cineva zice bă ia uitaţiva la Joe sau la Frank sau la George e leit Charlie Gordon Eu nu ştiu dece zic ei asta da rîd întodeauna. În dimineaţa asta Amos Borg carei al 4 lea om la firma Donnegan a zis tot numele meu cîn a strigat la Ernie ucenicu Ernie perduse un pacet el a zis Ernie pentru numele lui dumnezeu cencerci să fi leit Charlie Gordon Nunţeleg de ce a zis asta.

(28 marie) Doctoru Strauss a venit la mine aseară să vadă de ce nu mam dus la ei ca deobicei Iam spus că numi mai place să măntrec cu Algernon A zis că nu mai trebue pentrun timp da ca să mă duc peacolo Mia adus un cadou Credeam ca e un televizr mic da nu era A zis că trebue săl descid cînd mă duc la culcare Cine a mai auzit vreodata de aşa ceva Da a zis că dacă vreau să mă fac deştept trebue să fac cemi spune el Iam spus că nu cred că mă fac deştept şi mia pus mîna pe umăr şa zis Charlie tu nu şti încă da te faci mai deştept pe zi ce trece Numa că nuţi dai seama Cred că era numa bun cu mine ca sămă facă sămă simt bine dacă nu arat mai deştept.

A da era să uit Iam întrebat cînd pot să măntorc la şcoala domşoarei Kinnian A zis că no sămă mai duc acolo A zis căn curînd domşoara Kinnian osă vina la spital sănceapa să mănveţe pe mine speţial.

(29 martie.) Tîmpenia aia de tevizor a urlat toată noaptea Cum să dorm cu ceva demi latră prosti toată noaptea în urecî Şi figurile alea Puahh Nu ştiu ce zice nici cînd sînt treaz aşa că cum să ştiu cîn dorm.

Doctoru Strauss zice ca e bine aşa Zice că creerul meu învaţă cînd dorm şi asta o să majute cînd domşoara Kinnian o sănceapă lecţiile cu mine la spital (numa că am aflat că nu e spital e laborator) Cred că totui o tîmpenie Dacă poţ să te faci deştept cîn dormi de ce se mai duc oameni la şcoală Asta nu cred co să meargă Todeauna mă uit la televizor pînă tîrziu şi chiar pînă la urmă de tot şi asta nu ma făcut mai deştept poate că trebuie să dormi cînd te uiţ.

Jurnalul de observaţie număru 9 (3 aprilie)

Doctoru Strauss mia arătat cum să dau televizoru încet casă pot dormi Nu mai aud nimic Şi tot nu pricep ce zice De cîteva ori iam mai dat drumu dimineaţa să aflu ceam învăţat cîn dormeam da nu cred că eadevărat. Domnişoara Kinnian zice Poate eo alta limbă Da de cele mai multe ori suna în linba americană Vorbeşte mai repede ciar decît domşoara Gold învăţătoarea mea din trantîia

Iam spus doctorului Strauss că de ce să mă fac deştept în somn Eu vreau să fiu deştept cînd sîn treaz El zice căi acelaşi lucru şi că eu am 2 minţ E **subconştientu** şi **conştientu** (aşa se scrie) Şi una nu spune aleilante ce face Ele nici măcar nuş vorbesc. Deaia visez eu Şi cînd eram copil aveam vise tîmpite Aoleu Asta din cauza televizrlui Programele alea de tîrziu de tot

Am uitat săl întreb dacă numa eu sau toata lumea are alea 2 minţ

(Am cautat cuvîntu în dicţionaru de mi la dat doctoru Strauss Cuvîntu e **subconştient. Adj. De natura operaţiilor mintale care nu sînt prezente în conştient; ex. conflictul subconştient al dorinţelor)** Mai e ceva da tot nu ştiu censeamna Asta nui nu dicţionar bun pentru oameni proşti ca mine

Orcum durerea de cap e dela petrecere. Prieteni mei de la fabrca Joe Crapu şi Frank Reilly mau invitat să mă duc la Muggsys Saloon să bem ceva Numi place să beau da ei au zis co să ne distram bine A fost frumos Joe Crapu a zis car trebui să learăt fetelor cum spăl pe jos eu la fabrică şi

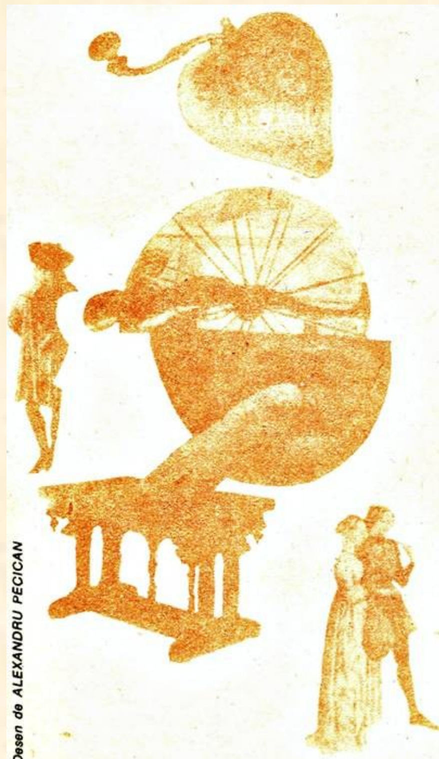
mia dat un pamatuf Leam arătat şi au rîs toţ cînd leam spus că domnu Donnegan zice că eu sînt cel mai bun ngrijitor pe care la avut vrodată fincămi place slujba şi o fac bine şi nam lipsit nicio dată înafară de cînd am fost la operaţie

Am zis că domnişoara Kinnian spune mereu Charlie fi mîndru de slujba ta findca o faci bine.

Au rîs toţi şi neam distrat bine şi miau dat o mulţime de băut şi Joe a zis Charlie e nemai pomenit la petreceri Nu ştiu censeamna nemaipomenit dar la toţi le place de mine şi ne distrăm Nu mă pot aştepta să fiu deştept ca Joe Crapu şi Frank Reilly cei mai buni prieteni ai mei

Numi amintesc cum sa terminat petrecerea dar cred cam ieşit să cumpăr un ziar şi cafea pentru Joe şi Frank şi cînd mam întors înapoi nu mai era niciunul Iam cautat peste tot pînă tîrziu Dupa aia numi mai amintesc aşa bine dar cred ca am adormit sau mia venit rău Un poliţist simpatic ma adus acasă Aşa mia spus proprietareasa mea doamna Flynn

Dar am acum o durere de cap şi un cucui mare Cred că am căzut dar Joe Crapu zice ca poliţistul e de vina ei cam îi bat uneori pe beţivi Nu cred Domnişoara Kinnian zice că poliţaii sînt ca săi ajute pe oameni Totuşi mă doare rau capul şi sînt bolnav şi lovit peste tot Nu cred co să mai beau vreodată

(6 aprilie) Lam bătut pe Alegernon! Nici nam ştiut că lam bătut pînă nu mia spus Burt examinatoru Apoi a doua oară am pierdut findca eram aşa debucuros ca am căzut de pe scaun înainte să termin Da după asta lam bătut încă de 8

ori Înseamnă că mă fac deştept dacă am bătut un şoarece isteţ ca Algernon Dar nu mă SIMT mai deştept

Am vrut să mă mai întrec cu Algernon dar Burt a zis căi destul pentru o zi Mau lăsat săl ţin în mîna un pic Nui aşa urît Şii moale ca un ghem de lînă Clipeşte şi cînd deschide ochii îi are negri cu roz pe margine

Am zis pot săl hrănesc findcămi părea rău căl bătusem şi vroiam să fiu drăguţ cu el şi să fim prieteni Dar Burt a zis nu Algernon e un şoarece foarte speţial cu o operaţie ca a mea şi e primul din toate animalele care a fost deştept un timp atît de lung Mia spus că Algernon e atît de deştept încît trebuie să rezolve în fiecare zi cîte o problemă ca să capete de mîncare E un test cu o încuietoare la o uşiţă care se schimbă de fiecare dată cînd Algernon vine să mănînce aşa că trebuie sănveţe mereu ceva nou ca să i se de demîncare Asta ma întristat findcă dacî nu putea să înveţe ramînea flămînd

Nu cred că e drept să te pună să dai un examen ca să manînci Cum iar place doctorului Nemur să aiba de trecut un examen de fiecare dată cînd vrea să manînce Cred că o să fiu bun prieten cu Algernon

(9 aprilie) Aseară dupa lucru domnişoara Kinnian a venit la laborator Părea să fie bucuroasă că mă vede dar îi era frică Iam spus nu vă îngrijoraţi domnişoară Kinnian nu sînt încă deştept şi ea a rîs A zis am încredere în tine Charlie cît de greu teai luptat să citeşti şi să scri mai bine decît toţi ceilalţi În îl mai rău caz tot ai să fii deştept pentru un timp şi cel puţin faci ceva pentru ştiinţă

Citim acum o carte foarte grea Se numeşte Robinson Crusoe şi e despre un om care a fost părăsit pe o insulă pustie El e inteligent şi îşi face tot felu de lucruri casăşi poată construi o casă şi să aibă de mîncare şi e un înotător bun Numai cămi pare rău findcă e singur singurel şi nare prieteni Dar cred că trebuie să mai fie cineva pe insulă findcă e un desen al lui cu o umbrelă nostimă uitînduse la nişte urme de paşi Sper să-ş facă un prieten şi să nu mai fie singur

(10 aprilie) Domnişoara Kinnian mă învată să scriu cuvintele mai bine Zice uită-te la un cuvînt şi închide ochi şi zi-l de multe ori pîna îl ţii minte Am o mulţime de necazuri cu DEPRINDERE care poate fi şi DE PRINDERE şi cu ODATĂ şi cu NUMAI care n-us totuna cu O DATĂ şi NU MAI Înseamna altceva Eu le scriam greşit pe vremea cînd nu eram deştept Mă simt zăpăcit dar domnişoara Kinnian zice că nu eu ci cuvintele sînt de vină

(14 aprilie) Am terminat ROBINSON CRUSOE. Aş vrea să ştiu ce i se întîmplă mai departe dar domnişoara Kinnian zice că astai tot DECE

(15 aprilie) Domnişoara Kinnian zice că învăţ repede A citit cîteva din Observaţiile mele şi s-a uitat la mine amuzată. Zice că sînt o persoană de ispravă şi că am să le arăt eu lor. Am întrebat dece A zis că na-re importanţă dar nu trebuie să mă întristez dacă o să descopăr că nu toţi sînt aşa buni cum îi credeam eu A zis că pentru cineva căruia dumnezeu i-a dat atît de puţin tu ai făcut mai mult decît mulţi care au creier şi nu l-au folosit niciodată Am zis că toţi prietenii mei sînt oameni deştepţi şi buni Le place de mine şi nu mi-au făcut niciodată nimic urît Apoi i-a intrat ceva în ochi şi a trecut în altă cameră.

(16 aprilie) Astăzi, am învăţat, VIRGULA, aceasta este o virgulă (,), un punct, cu coadă, domnişoara Kinnian, zice că e importantă fiindcă, face scrisul, mai bun, a zis, că cineva, ar putea pierde, o goază de bani, dacă o virgulă, nu este, la, locul potrivit, eu nu am, nici un ban, şi nu văd, cum, o virgulă, m-ar putea face, să-i pierd.

(17 aprilie) N-am folosit bine virgula. Face parte din punctuaţie. Domnişoara Kinnian mi-a spus să caut cuvinte lungi în dicţionar ca să-nvăţ să le scriu. Am zis care-i diferenţa dacă oricum poţi să le citeşti. A spus că face parte din educaţie, aşa că deacum încolo o să caut toate

cuvintele de care nu sînt sigur cum se scriu. Ia mult timp ca să scrii în felul ăsta dar trebuie să caut numai odată şi după aceea ştiu cuvîntul bine. Trebuie să le amesteci pe toate, mi-a arătat ea cum să le amestec! (şi acum; pot! să amestec „tot felul” de semne de punctuaţie, în! scrisul meu? Sînt, o groază! de reguli? de învăţat; dar mi le bag pe toate în cap).

Un lucru de care-mi place la Stimata Domnişoară Kinnian; (aşa se scrie într-o scrisoare oficială de afaceri, dacă o să fac vreodată afaceri) este că, ea îmi dă totdeauna o explicaţie „cînd — o întreb. E un geniu! Tare aş vrea să fiu atît de deştept” ca, ea;

(Punctuaţia, e; distractivă!)

(18 aprilie) Ce prost sînt! Nu înţelesesem nimic din ce-mi explicase ea. Am citit aseară cartea de gramatică şi acolo explică toată treaba. Apoi am văzut că era la fel cum încercase domnişoara Kinnian să-mi spună, iar eu nu pricepeam nimic.

Domnişoara Kinnian a spus că televizorul care mergea în timp ce eu dormeam, m-a ajutat. Am făcut un salt calitativ. Acum acumulez din nou.

După ce am înţeles cum e cu punctuaţia am recitit jurnalul meu de observaţii de la început. Doamne, ce scris, ce punctuaţie tîmpită! I-am spus domnişoarei Kinnian că ar trebui să trec peste toate paginile şi să-mi corectez greşelile, dar ea a spus: „Nu, Charlie, doctorul Nemur le vrea aşa cum sînt. De aceea te-a lăsat să scrii aşa, ca să-ţi poţi vedea mai tîrziu pro- priu-ţi progres. Avansezi grozav de repede, Charlie”

Asta mi-a tăcut plăcere. După lecţie m-am dus şi m-am jucat cu Algernon. Acum nu ne mai întrecem.

(20 aprilie) Mă simt rău pe dinăuntru. Nu sînt bolnav, dar am un gol în piept, ca de la o lovitură şi inima mănţeapă şi ea. Nu doream să scriu despre asta, dar cred că trebuie, mi se pare important. Pentru prima oară astăzi am rămas acasă, nu m-am dus la lucru.

Aseară Joe Crapu şi Frank Reilly m-au invitat la o petrecere. Erau acolo multe fete şi cîţiva băieţi de la fabrică. Mi-am amintit cît de rău mi-a fost data trecută cînd am băut prea mult, aşa că i-am spus lui Joe că nu vreau să beau nimic. Iar el mi-a dat o Coca-Cola.

Ne-am distrat bine un timp. Joe a zis să dansez cu Ellen şi ea o să mă înveţe paşii. Am căzut de cîteva ori şi nu puteam să înţeleg dece findcă nu mai dansa nimeni înafară de mine şi Ellen. Şi tot timpul greşeam pentru că mereu era piciorul cuiva întins în calea mea. Sculîndu-mă însă am văzut privirea lui Joe şi asta mi-a adus o senzaţie ciudată în stomac. „E tare nostim”, a zis una din fete. Toţi rîdeau.

„— Ia uită-te la el! Roşeşte. Charlie roşeşte!”

„— Hei, Ellen, ce i-ai făcut lui Charlie? Nu l-am mai văzut aşa niciodată.”

Nu ştiam ce să fac nici unde să mă duc. Toţi mă priveau şi rîdeau şi eu mă simţeam de parcă aş fi fost gol. Voiam să mă ascund. Am fugit afară şi am vomitat. Apoi m-am dus acasă. Cît e de ciudat că niciodată n-am ştiut că lui Joe şi lui Frank şi celorlalţi le place să fiu cu ei tot timpul numai ca să-şi bată joc de mine.

Acum ştiu ce înseamnă „să semeni leit cu Charlie Gordon”.

Mi-e ruşine.

Jurnal de observaţie nr. 11.

(21 apr.) Încă nu m-am dus la fabrică, l-am spus doamnei Flynn, proprietăreasa mea, să-i telefoneze domnului Donnegan şi să-i spună că sînt bolnav. Doamna Flynn s-a uitat la mine cam ciudat, speriată parcă.

Cred că e totuşi bine că am descoperit cum toţi rîdeau de mine. M-a frămîntat mult asta. O făceau pentru că sînt atît de prost şi nici măcar nu ştiu cînd fac vreo prostie. Oamenilor li se pare amuzant cînd un prost nu poate să facă ceva la fel ca ei.

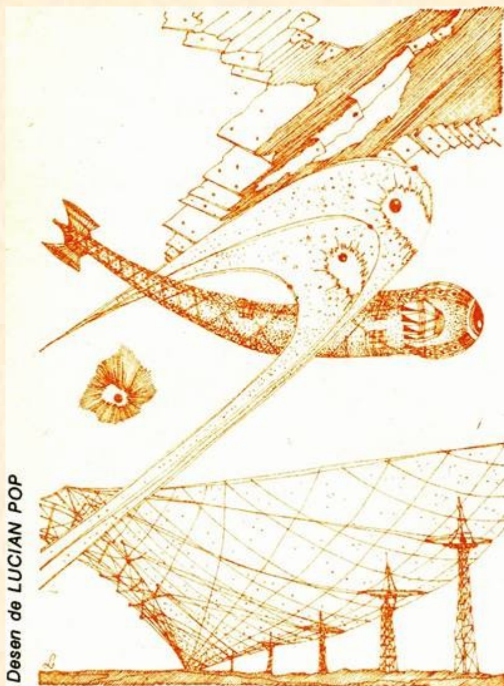
Totuşi acum ştiu că devin din zi în zi mai deştept. Ştiu semnele de punctuaţie şi scriu bine. Îmi place să caut toate cuvintele grele în dicţionar şi le ţin minte. Citesc mult

acum şi domnişoara Kinnian zice că citesc foarte repede. Uneori chiar înţeleg ceea ce citesc şi îmi rămîne în minte. Se întîmplă adesea să închid ochii şi să mă gîndesc la o pagină şi revăd totul ca într-o fotografie.

Pe lîngă istorie, geografie şi aritmetică, domnişoara Kinnian zice că ar trebui să încep să învăţ limbi străine. Doctorul Strauss mi-a mai dat cîteva benzi să le pun cînd dorm. Tot nu-nţeleg cum lucrează conştientul şi subconştientul ăla, dar doctorul Strauss zice să nu-mi fac griji încă. M-a făcut să-i promit că pe timpul studierii materiilor de liceu, pe care le voi începe săptămîna viitoare, n-o să citesc nici o carte de psihologie pînă ce nu-mi va da el voie.

Mă simt mult mai bine astăzi, dar încă mă supără cînd îmi amintesc că tot timpul oamenii au rîs şi şi-au bătut joc de mine pentru că nu eram destul de deştept. Cînd o să devin inteligent, aşa cum mă asigură doctorul Strauss, cu de trei ori actualul meu I.I. de 68, atunci poate o să fiu ca oricare altcineva şi o să plac celor din jur.

Nu sînt sigur ce înseamnă I—I. Doctorul Nemur spune că ăsta-i un indice, ceva care măsoară cît de inteligent eşti, aşa cum un cîntar de farmacie măsoară greutăţile. Dar doctorul Strauss l-a contrazis şi a spus că I.I.-ul nu măsoară deloc inteligenţa; el arată doar cît de inteligent pot fi, ceva în genul numerelor de pe o mensură. Numai că mensura mai trebuie şi umplută.

Apoi cînd l-am întrebat pe Burt, cel care se ocupă de testele mele de inteligenţă şi lucrează şi cu Algerton, mi-a zis că amîndoi

au greşit (numai că a trebuit să promit că nu le spun). Burt zice că I.I.-ul măsoară o mulţime de lucruri, între care sînt şi cele de care am vorbit deja şi că de fapt indicele ăsta nu prea e grozav deloc.

Aşa că tot nu ştiu ce-nseamnă I.I., dar ştiu că al meu o să treacă în curînd de 200. N-am spus nimic, dar nu văd cum pot ei să ştie cît ai de mult din ceva care nu ştii nici CE este, nici UNDE se găseste.

Doctorul Nemur vrea ca mîine să trec testul Rorshach. Mă întreb ce-o mai fi şi asta.

(22 aprilie) Am aflat ce este un test Rorshach. Este ceea ce mi s-a dat înainte de operaţie — proba cu petele de cerneală de pe bucăţile de carton.

Eram speriat de moarte de petele ălea de cerneală. Ştiam că tipul o să mă pună să găsesc desenele şi ştiam că n-o să pot. În sinea mea mă întrebam dacă nu cumva pot afla dinainte ce fel de desene sînt ascunse acolo. Poate că nu există nici un fel de desene. Poate că e numai un truc, ca să vadă dacă eram atît de prost încît să caut ceva ce nici nu există. Gîndul ăsta mi-l făcea pe examinator antipatic.

„Ei bine, Charlie, zise el, ai mai văzut cartonaşele ăstea, îţi aminteşti?"

„Sigur că îmi amintesc".

Din felul cum o spusesem şi-a dat seama că sînt supărat şi a părut surprins.

„Natural. Acum vreau să te uiţi la asta. Ce crezi că ar putea fi? Ce vezi pe cartonaşul ăsta? Oamenii văd tot felul de lucruri în petele astea de cerneală. Spune-mi, ce ar reprezenta ele pentru tine, la ce te fac să te gîndeşti".

Eram surprins. Nu asta mă aşteptam să spună. „Vreţi să spuneţi că nu-i nici un desen ascuns în petele ălea de cerneală?"

El încruntă din sprîncene şi-şi scoase ochelarii: „Ce?"

„Desene. În petele de cerneală. Ascunse. Data trecută mi-aţi spus că oricine poate să le vadă şi aţi vrut să le găsesc şi eu".

Mi-a explicat că data trecută folosise aproape aceleaşi cuvinte ca şi acum. N-am crezut, şi încă mai am bănuiaia că mă păcăleşte atunci numai ca să se distreze. Ori poate cumva — acum nu îmi dau seama — eram chiar atît de redus mintal?

Am răsfoit încet cartonaşele. Un desen semăna cu o pereche de lilieci trăgînd de ceva. Altul arăta ca doi bărbaţi bătîndu-se cu săbiile. Mi-am imaginat tot felul de lucruri. Cred că m-am emoţionat. Dar nu mai aveam încredere în el şi le tot întorceam şi pe faţă şi pe dos de teamă să nu-mi scape ceva. În timp ce el îşi nota încercam cu coada ochiului să citesc. Dar era totul cifrat şi arăta cam aşa:

WF + A Ddt-Ad orig. WF – A
SF + sub

Încă nu înţeleg ce-i cu examenul ăsta. Mi se pare că oricine putea să mintă despre lucruri pe care nu şi le imagina cu adevărat. Poate că o să înţeleg cînd doctorul Strauss mă va lăsa să citesc ceva psihologie.

(25 aprilie.) Am imaginat un nou mod de dispunere a maşinilor din fabrică şi domnul Donnegan zice că asta-i va aduce o economie de 10 mii de dolari pe an şi va mări şi producţia. Mi-a dat un cec de 25 de dolari.

Am vrut să-i iau pe Joe Crapu şi Frank Reilly la prînz să le fac cinste, dar Joe a zis că trebuie să-i cumpere ceva nevesti-si, iar Frank că se duce să ia masa cu vară-sa. Cred că o să cam dureze cîtva timp pînă cînd or să se obişnuiască cu schimbarea mea. Tuturor le e frică acum de mine. Cînd l-am întîlnit pe Amos Borg şi l-am bătut pe umăr aproape că a sărit în sus.

Oamenii nu-mi mai vorbesc şi nici nu prea mai stau în jurui meu ca altădată. Încep să mă simt singur.

(27 aprilie.) Astăzi mi-am luai inima-n dinţi şi am invitat-o pe domnişoara Kinnian să ia masa cu mine mîine seară, voiam să sărbătorim prima mea.

La început nu era sigură dacă se cade, dar l-am întrebat pe doctorul Strauss şi el a fost de acord. Dr. Strauss şi dr Nemur par să nu se împace prea bine. Se ceartă tot timpul. În seara asta i-am auzit vociferind. Dr Nemur zicea ca experienţa şi cercetările sînt ale lui, iar dr. Strauss îi riposta că şi el a contribuit la fel de mult, pentru că el m-a găsit prin domnişoara Kinnian şi tot el mi-a făcut operaţia. Doctorul Strauss a spus că într-o zi mii de neurochirurgi ar putea folosi tehnica asta în lumea întreagă.

Doctorul Nemur voia să-şi publice rezultatele experienţei la sfîrşitul lunii, Doctorul Strauss voia să mai aştepte un timp, ca să fie sigur. El zicea că pe doctorul Nemur îl interesa mai mult catedra de psihologie de la Princeton decît experienţa în sine. Celalalt zicea că doctorul Strauss nu e altceva decît un oportunist care voia să ajunga la glorie pe umerii lui.

Cînd, dupa aceea, am ieşit, mi-am dat seama că tremuram. Nu ştiu exact de ce, dar era ca şi cum atunci îi văzusem pe amîndoi pentru prima oară. Îmi amintesc ca-l auzisem pe Burt zicînd că doctorul Nemur avea o nevastă cicălitoare care-l îndemna tot timpul să publice lucrări pentru ca să devină celebru. Burt zicea că visul vieţii ei era să aibă un soţ faimos.

(28 aprilie.) Nu ştiu de ce n-am observat pîna acum cît e de frumoasă domnişoara Kinnian. Are ochii căprui şi părul castaniu îi ajunge pînă pe umeri. Are numai 34 de ani! Cred că de la început am avut sentimentul că este un geniu intangibil şi de asta-mi părea foarte, foarte bătrînă. Acum, de fiecare data cînd o văd, îmi pare tot mai tînără şi mai drăguţă.

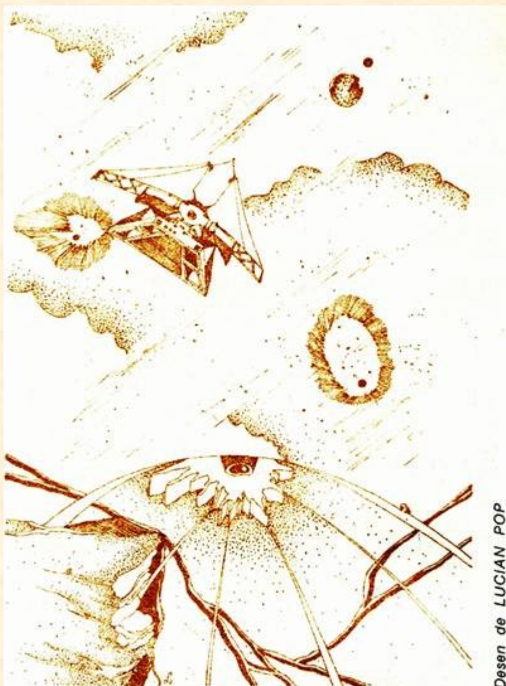
Am cinat împreună şi am discutat îndelung. Cînd mi-a zis că progresez aşa de repede încît am s-o depaşesc în curînd, am rîs.

„— E adevarat, Charlie, e adevarat. Deja citeşti mai repede ca mine. Tu poţi citi o pagină întreagă dintr-o privire, iar eu în timpul ăsta abia pot trece peste cîteva rînduri. Şi ţi-aminteşti absolut tot ce citeşti. Eu sînt mulţumită să-mi pot aminti ideea principală şi înţelesul general.

— Dar nu mă simt inteligent. Sînt atîtea lucruri pe care nu le-nţeleg”

Şi-a scos o ţigară, iar eu i-am aprins-o.

„— Trebuie să ai puţintică rabdare. Acumulezi în zile şi săptămîni ceea ce oamenii normali învaţă într-o viaţă întreagă. Tocmai asta-i uimitor. Semeni cu un burete uriaş care absoarbe totul. Fapte, cifre, ştiinţă în general. Şi în curînd ai să începi să le corelezi. Ai să vezi cum ramuri diferite ale ştiinţei sînt legate între ele. Sînt diferite stadii, Charlie, ca treptele unei scări gigantice pe care urci din ce în ce mai sus, pentru a vedea mai mult din lumea ce te înconjoară.

Vezi, eu nu pot cuprinde decît un pic din ea, Charlie, şi nu voi urca mai sus decît acum. Tu însă vei continua să mergi mereu mai departe şi să vezi mereu mai mult, şi fiecare treaptă îţi va deschide noi lumi despre care nici n-ai ştiut că există”

S-a încruntat.

„— Sper “

— Ce?

— Nimic, Charles, sper doar că n-am greşit cînd te-am sfătuit să faci asta.”

Am rîs.

„— Cum asta. A mers, nu-i aşa? Chiar şi Algernon se menţine, e încă deştept.

Am stat un timp în tăcere, ştiam la ce se gîndea în timp ce mă privea jucîndu-mă cu lănţişorul de chei la care mai aveam legată încă lăbuţa de iepure. La aşa ceva nu voiam să mă gîndesc, aşa cum bătrînii nu vor să se gîndească la moarte. De fapt ştiam că acesta e numai începutul. Înţelesesem ce voia ea să zică cu treptele acelea. Urcasem deja cîteva din ele. Gîndul de a o depăşi mă întrista.

M-am îndrăgostit de domnişoara Kinnian.

Jurnal de observaţie nr 12

(30 aprilie.) Nu mai am slujba mea de la Donnegan's Plastic Box Company. Domnul Donnegan a fost de părere că e mai bine pentru toţi dacă plec. Ce le-am făcut de mă urăsc atîta?

Prima data am aflat despre asta cînd domnul Donnegan mi-a aratat reclamaţia. Avea pe ea 800 de semnături, toată lumea din fabrică, cu excepţia Fanny-ei Girden. Aruncînd o privire rapidă asupra listei, am văzut imediat ca numele ei era singurul care lipsea. Toţi ceilalţi cereau să fiu dat afară. Joe Crapu şi Frank Reilly nu-mi spuseseră nimic despre asta. Şi nici nimeni altcineva, înafară de Fanny. Ea era unul dintre puţinii oameni pe care-i cunoşteam, care atunci cînd îşi formau o părere, şi-o menţineau, indiferent de ceea ce spuneau şi făceau ceilalţi. Şi Fanny nu era de părere că trebuie să mă dea afară. A fost împotriva reclamaţiei în principiu şi in ciuda presiunii şi ameninţărilor, s-a ţinut tare.

„ — Asta nu înseamnă, a remarcat ea, că nu cred că s-a-ntîmplat ceva necurat cu tine Charlie. Ei şi-au schimbat părerea. Da' eu nu ştiu. Tu erai înainte un om bun, de treabă, poate nu prea deştept, da' cinstit. Cine ştie ce ţi-au făcut de ai devenit aşa de deştept dintr-o dată? Aşa cum toţi zice pe-aici, Charlie, ăsta nu-i lucru curat.

— Dar cum poţi spune asta, Fanny? Ce e rău în faptul că un om devine inteligent şi vrea să dobîndeasca cît mai multă învăţătură şi înţelegere asupra lumii înconjurătoare?"

A privit la ceea ce lucra ea şi eu m-am întors să plec. Fără să se uite la mine, mi-a zis:

„— Eva a păcătuit cînd a ascuilat de şarpe şi a gustat din mărul cunoaşterii. Tot păcat a fost şi cind s-a văzut goală. Dacă niciuna din astea nu s-ar fi-ntîmplat, oamenii n-ar fi îmbătrînit nu s-ar fi îmbolnăvit şi n-ar fi murit ni- ciodată"

Am iarăşi sentimentul arzînd al ruşinii. Inteligenţa asta a ridicat un zid între mine şi toţi cei pe care îi cunoşteam şi-i iubeam. Mai înainte ei rîdeau şi mă dispreţuiau pentru ig-

noranţa şi prostia mea; acum mă urăsc pentru cunoştinţele şi priceperea mea. Ce vor de la mine?

M-au scos din fabrică. Sînt acum mai singur ca niciodată

(15 mai.) Doctorul Strauss e foarte suparat pe mine pentru că nu mi-am mai notat observaţiile de două săptămîni. Are dreptate, pentru că acum laboratorul îmi plăteşte un salariu regulat. I-am spus ca am fost prea ocupat cu studiul. Cînd i-am aratat că scrisul este un proces prea lent pentru mine, mi-a sugerat să învăţ să bat la maşină. Acum îmi este într-adevăr mult mai uşor, fiindcă pot bate 75 de cuvinte pe minut. Doctorul Strauss îmi aminteşte continuu de necesitatea de a vorbi şi scrie simplu. În aşa fel ca toata lumea să mă poată înţelege.

Am să-ncerc să revăd tot ce mi s-a întîmplat în ultimele două săptămîni. Algernon şi cu mine am fost prezentaţi la Asociaţia americană de psihologie, cu acordul Asociaţiei mondiale de psihologie. Am făcut senzaţie. Doctorii Nemur şi Strauss au fost foarte mîndri de noi.

Desen de LUCIAN POP

Am impresia că doctorul Nemur, care are 60 de ani — cu 10 ani mai puţin decît doctorul Strauss —, vrea să-şi vada rezultatele muncii valorificate. Fără îndoială, consecinţele presiunii exercitate de doamna Nemur.

Contrar impresiei iniţiale, îmi dau seama că doctorul Nemur nu e deloc un geniu. Are un creier bun, dar luptă mereu cu spectrul îndoielii de sine. Vrea ca lumea să vadă

în el un geniu. De aceea, ţine să-şi vadă lucrările cunoscute şi acceptate de lumea ştiinţifică. Cred că doctorului Nemur îi e teamă de amînări ca nu cumva altcineva să faca o descoperire asemănătoare şi să i-o ia înainte.

În schimb, doctorul Strauss poate fi socotit un geniu, deşi cred că domeniul său de cunoştinţe e cam îngust. A fost educat în tradiţia strictei specializări; unele aspecte exterioare importante le neglijează prea mult, chiar pentru un neurochirurg.

Am fost surprins să aflu ca singurele limbi vechi pe care le ştia erau latina, greaca şi ebraica şi că nu înţelege nimic din matematici peste nivelul elementar al calculului variaţiilor. Cînd mi-a mărturisit aceasta, am avut un sentiment de jenă. Era ca şi cum şi-ar fi ascuns o parte a sa, pretinzînd — aşa cum mulţi fac — să fie ceea ce de fapt nu este. Dealtfel, am ajuns la concluzia că nimeni din cei cunoscuţi de mine nu era ceea ce părea să fie.

Cred ca doctorul Nemur nu prea se simte bine lîngă mine. Cîteodată, cînd încerc să-i vorbesc, se uită straniu la mine şi-mi întoarce spatele. M-a supărat la început cînd doctorul Strauss mi-a spus că îi cream doctorului Nemur un complex de inferioritate. Credeam că îşi bate joc de mine şi că sînt eu prea sensibil la glumele care se fac pe socoteala mea.

Cum era să ştiu că un foarte apreciat psiholog ca Nemur nu ştia indiana şi chineza? E absurd, cînd te gîndeşti la ceea ce se face astazi în India şi China, chiar în domeniul său de activitate.

L-am întrebat pe doctorul Strauss cum poate Nemur să respingă atacul lui Rahajamati relativ la metoda sa, din moment ce el nici nu-l poate citi în original. Privirea ciudată de pe faţa lui Strauss nu poate să însemne decît una din două: ori nu vrea să-i spună lui Nemur nimic despre cercetările din India, ori — şi asta mă sperie — doctorul Strauss nu ştie nici el.

Trebuie să vorbesc şi să scriu corect şi simplu pentru ca scrisul meu să nu pară nimănui ciudat şi caraghios.

(18 mai.) Sînt foarte tulburat. Am văzut-o pe domnişoara Kinnian aseară, după o absenţă de o săptămînă. Am încercat să evit orice discuţie la un nivel prea intelectual şi să menţin conversaţia cît mai simplă, dar ea s-a uitat la mine cu gura căscată şi m-a întrebat ce vreau să spun cu echivalentul matematic al varianţei din concertul nr. 5 al lui Dobermann.

Cînd am încercat să-i explic, m-a oprit şi a rîs. Cred că m-am supărat, am impresia că mă apropii de ea pe o cale greşită. Indiferent ce încerc să discut cu ea, sînt incapabil să comunic. Trebuie să revăd ecuaţiile lui Vrostadt din „Nivelele progresiei semantice”. Văd că nu mai pot comunica cu oamenii. Mulţumesc lui Dumnezeu pentru cărţi şi pentru muzică şi pentru lucrurile pe care pot să le gîndesc. Sînt mai tot timpul singur în casa doamnei Flynn şi foarte rar vorbesc cu cineva.

(20 mai.) Nu l-aş fi observat pe noul ajutor de bucătar, un băiat de vreo 16 ani, de la birtul din colţ, unde-mi iau de obicei masa de seară, dacă n-ar fi fost incidentul cu farfuriile sparte.

Acestea au căzut pe podea, iar bucăţele de porţelan s-au împrăştiat pe sub mese. Băiatul stătea acolo, înmărmurit şi înfricoşat, ţinînd în mînă tava goală. Fluierăturile clienţilor (strigătele de „hei, uite unde se duc paralele”... „neîndemînatecul”... şi ,,se pare că n-ai să prea faci purici pe-aicî”, care par să urmeze invariabil spargerii de pahare sau farfurii într-un restaurant) părea să-l zăpăcească şi mai tare.

Cînd a venit patronul să vadă despre ce e vorba, băiatul se ghemui aşteptîndu-se parcă să fie lovit.

„— Hai odată, tîmpitule! strigă patronul, nu sta acolo! ia mătura şi şterge. Mătura... mătura, idiotule! e în bucătărie!”

Băiatul văzu că nu avea să fie pedepsit. Expresia de înfricoşare îi dispăru şi zîmbi cu toată faţa cînd se întoarse cu mătura. Cîţiva dintre clienţii mai gălăgioşi continuau cu observaţiile, amuzîndu-se pe seama lui.

„— Aici, fiule, uite o bucăţică bună în spatele tău...

— Nu-i chiar aşa de prost. E mai uşor de spart decît de spălat!”

Privirea sa goală se plimba pe feţele lor, oglindindu-le zîmbetele batjocoritoare şi în cele din urmă un rînjet i se întinse pe faţă, ca un răspuns la gluma pe care cu siguranţă nu o înţelesese.

Mi s-a făcut rău privindu-i zîmbetul prostesc şi ochii larg deschişi, strălucitori, de copil, nesiguri dar dornici să placă. Şi ei rîdeau de infirmitatea lui, de înapoierea lui mintală.

Chiar şi eu rîdeam.

Brusc m-am înfuriat pe mine şi pe toţi cei care rînjeau acolo. Am sărit în picioare şi am strigat:

„— Tăceţi odată! Lăsaţi-l în pace! Nu-i vina lui că nu poate înţelege! Ce poate să facă! E totuşi făptură umană!”

Tăcerea se aşternu în încăpere. Mă condamnam că-mi ieşisem din fire. Am încercat să nu-l privesc pe băiat, în timp ce ieşeam afară, fără să mă fi atins de mîncare. Îmi era ruşine pentru amîndoi.

Ce ciudat e că nişte oameni cinstiţi şi sensibili, care n-ar fi rîs de un nou-născut fără mîini sau ochi, ce ciudat e că îşi pot bate joc de unul pe care natura nu l-a înzestrat cu inteligenţă. M-am înfuriat la gîndul că, nu cu mult timp în urmă, şi eu fusesem bătaia lor de joc.

Acum aproape uitasem. Ascunsesem în mine imaginea vechiului Charlie Gordon pentru că acum, ca făptură inteligentă, trebuia să dau totul uitării. Dar astăzi, privindu-l pe băiat, am văzut pentru prima oară ce fusesem. Asta fusesem eu?!

Numai cu puţin timp în urmă am aflat că lumea rîdea de mine. Acum văd că, fără să-mi dau seama, m-am alăturat lor ca să rîd de mine însumi. Asta doare mai tare ca orice.

Uneori îmi răsfoiesc jurnalul: văd ignoranţa, naivitatea copilărească, o minte redusă privind dintr-un loc întunecos, prin gaura cheii, la lumina ameţitoare de-afară. Văd că pînă şi în prostia mea îmi dădeam seama că sînt inferior şi că ceilalţi aveau ceva ce mie-mi lipsea — ceva

interzis mie. În orbirea mea, credeam că era ceva legat de abilitatea de a citi şi a scrie şi eram sigur că, dacă voi căpăta aceste deprinderi, inteligenţa va veni de la sine.

Chiar şi un înapoiat mintal vrea să fie ca ceilalţi oameni.

Un copil poate să nu ştie cum să se hrănească, sau ce să mănînce, totuşi ştie ce-i foamea.

Cam aşa fusesem eu. Şi n-o ştiusem. Chiar avînd conştiinţa situaţiei mele înapoiate, nu realizasem una ca asta cu adevărat.

Ziua de astăzi a fost folositoare pentru mine. Văzînd trecutul mai clar, m-am hotărît să-mi folosesc cunoştinţele şi îndemînarea pentru a lucra la dezvoltarea inteligenţei umane. Cine poate fi mai competent decît mine pentru asemenea treabă? Cine altcineva a trăit în amîndouă lumile? Acolo sînt semenii mei. Să-mi folosesc pentru ei capacităţile.

Mîine voi discuta cu doctorul Strauss posibilitatea de a lucra în acest domeniu. Mă simt capabil să-l ajut să rezolve problema utilizării mai largi a tehnicii aplicate în cazul meu. Am cîteva idei noi.

S-ar putea face atît de mult cu această metodă! Dacă aş ajunge un geniu, nu s-ar putea face acelaşi lucru şi cu alte mii de oameni ca mine? Ce nivel fantastic s-ar atinge prin folosirea acestei metode la oamenii normali! Dar la genii?!

Sînt atîtea căi de urmat. Sînt nerăbdător să încep.

Jurnal de observaţie nr. 13.

(23 mai.) S-a întîmplat astăzi. Algernon m-a muşcat. Am vizitat laboratorul ca să-l văd, aşa cum fac din cînd în cînd şi, cînd l-am scos din cuşcă, s-a repezit la mîna mea. L-am pus la loc şi l-am urmărit un timp. Era neobişnuit de agitat şi de nervos.

(24 mai.) Burt, care răspunde de animalele de experienţă, mi-a spus că Algernon se schimbă. E mai puţin cooperativ. Refuză să mai alerge prin labirintul lui, iar starea generală i s-a înrăutăţit. Şi nu mănîncă. Toţi sînt tulburaţi de ceea ce ar putea să însemne asta.

(25 mai.) Algernon îşi capătă acum mîncarea fără să mai rezolve problemele cu încuietoarea — pur şi simplu refuză. Toţi se gîndesc acum la mine. Într-un fel sîntem amîndoi deschizători de drumuri. Pretind cu toţii că, de fapt, purtarea lui Algernon n-are nici o legătură cu mine. Dar e greu de ascuns faptul că vreo cîteva din celelalte animale folosite în această experienţă au o purtare ciudată.

Doctorul Strauss şi doctorul Nemur mi-au cerut să nu mai vin la laborator. Ştiu ce gîndesc, dar nu pot accepta asta. Îmi menţin planurile şi le continui cercetările. Cu tot respectul cuvenit acestor doi minunaţi oameni de ştiinţă, sînt conştient de limitele lor. Dacă există vreun răspuns, va trebui să mi-l găsesc singur. Timpul a devenit dintr-odată extrem de preţios pentru mine.

(29 mai). Mi s-a dat un laborator şi am obţinut permisiunea de a continua cercetările. Sînt pe calea cea bună. Lucrez zi şi noapte. Mi-am adus o canapea în laborator. Ceea ce am de scris îmi notez de obicei în dosarul cu observaţii ştiinţifice, dar din cînd în cînd simt nevoia să-mi descriu gîndurile şi stările sufleteşti, probabil din pură obişnuinţă.

Găsesc fascinant studiul gradului de inteligenţă. Acesta poate fi domeniul de aplicaţie al tuturor cunoştinţelor pe care le-am acumulat.

(31 mai.) Doctorul Strauss este de părere că lucrez prea mult. Doctorul Nemur zice că încerc să concentrez cercetări de o viaţă întreagă în cîteva săptămîni. Ştiu că ar trebui să mă odihnesc. Dar mă simt îndemnat de ceva interior, care nu mă va lăsa să mă opresc. Trebuie să aflu motivul regresiunii rapide a lui Algernon. Trebuie să aflu DACĂ şi CÎND mi se va întîmpla şi mie.

(4 iunie)

SCRISOARE CĂTRE DOCTORUL STRAUSS (copie).

Stimate dr. Strauss,

Vă trimit alăturat o copie a raportului meu, intitulat „Efectul Algernon — Gordon: studiu asupra structurii şi funcţionării inteligenţei artificiale mărite”, pe care doresc să-l văd publicat.

După cum vedeţi, mi-am încheiat experienţele. Am inclus în raport toate formulele, iar în apendice partea de calcul matematic. Bineînţeles, toate trebuie verificate.

Datorită importanţei lucrării, atît pentru dumneavoastră, cît şi pentru dr. Nemur, (mai e nevoie să spun că şi pentru mine?), am verificat şi reverificat rezultatele de zeci de ori, în speranţa de a găsi vreo eroare. Îmi pare rău că trebuie să spun că rezultatele mele sînt perfect valabile. Totuşi, pentru ştiinţă, sînt mulţumit că pot să adaug ceva la cunoaşterea inteligenţei umane şi a legilor ce guvernează creşterea sa artificială.

Îmi amintesc ce mi-aţi spus odată, că o experienţă nereuşită sau negarea unei teorii este tot atît de importantă pentru progresul ştiinţei ca şi un succes. Ştiu acum că acesta este adevărul. Îmi pare rău, totuşi, că propria mea contribuţie în acest domeniu se sprijină pe cenuşa muncii a doi oameni cărora le port o deosebită stimă.

Al dvs.,
Charles Gordon

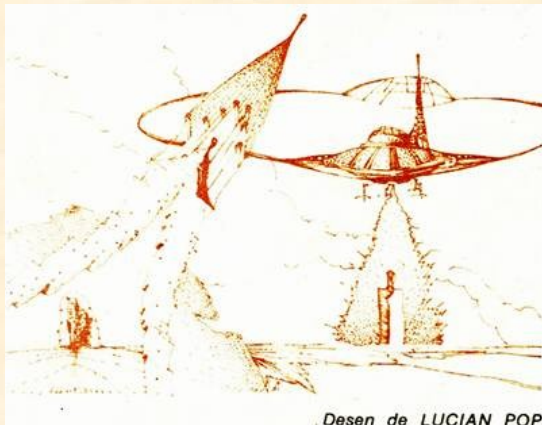
(5 iunie.) Nu trebuie să devin sentimental. Faptele şi rezultatele experienţelor mele sînt clare şi cele mai senzaţionale aspecte ale progresului meu rapid nu pot întuneca faptul că triplarea inteligenţei pe baza tehnicii chirurgicale elaborate de doctorii Strauss şi Nemur trebuie privită ca neavînd — sau avînd prea puţină — aplicabilitate (în momentul de faţă) la mărirea inteligenţei umane.

Revăzînd însemnarile şi datele despre Algernon, îmi dau seama că, deşi el se află încă în perioada copilăriei, i-a scăzut capacitatea cerebrală. Activitatea motorie este slăbită, se observă o reducere generală a funcţionării glandelor, iar pierderea coordonării se accelerează.

Apar de asemenea simptome sigure ale unei amnezii progresive.

După cum se poate vedea din raportul meu, aceste manifestări, ca şi alte simptome de degradare fizică şi mintală pot fi prevăzute destul de exact prin aplicarea formulelor stabilite de mine.

Stimulentul chirurgical la care am fost supuşi amîndoi a avut ca rezultat o intensificare şi accelerare a tuturor proceselor mintale. Dezvoltarea neprevăzută — pe care mi-am luat libertatea de a o numi „efectul Algernon-Gordon” — este confirmarea logică a întregului proces firesc de dezvoltare a inteligenţei. Ipoteza exprimată aici poate fi simplu descrisă în următorii termeni: inteligenţa mărită artificial se degradează după un anumit interval de timp direct proporţional cu valoarea ratei de mărire.

Desen de LUCIAN POP

Cred că acest fapt în sine constituie o descoperire importantă.

Atît timp cît am să mai fiu în stare, am să continui să-mi înregistrez gîndurile în acest jurnal de observaţie. Este una din puţinele mele plăceri. Oricum, după toate probabilităţile, propria mea degradare mintala va fi foarte rapidă.

Am ajuns deja să observ semne de instabilitate emoţională şi de uitare, primele simptome ale decăderii.

(10 iunie.) Degradarea progresează. Am devenit distrat. Algernon a murit acum două zile. Disecţia arată că previziunile mele au fost corecte. Creierul său scăzuse în greutate şi circumvoluţiunile cerebrale se micşoraseră. Dar fisurile cerebrale se adînciseră şi se lărgiseră.

Cred că acelaşi lucru mi se întîmplă sau mi se va întîmpla în curînd şi mie. Acum, că lucrul a devenit sigur doresc cu disperare să nu mi se întîmple asta.

Am pus corpul lui Algernon într-o cutie de cremă şi l-am îngropat în curtea din spate. Am plîns.

(15 iunie.) Dr. Stauss a venit din nou să mă vadă. N-am vrut să-i deschid uşa şi i-am spus să plece. Doresc să fiu lăsat singur. Sînt sensibil şi iritabil Simt cum întunericul mă cuprinde. Mi-e greu să alung gîndul sinuciderii. Îmi spun tot timpul cît de important va fi acest jurnal. E o senzaţie ciudată să iei o carte care ţi-a plăcut doar cu cîteva luni în urma şi să descoperi ca nu-ţi aminteşti nimic din ea. Mi-am amintit cît de valoros credeam că este John Milton, dar cînd am luat „Paradisul pierdut” n-am mai înţeles nimic din el. M-am enervat atît de tare, încît am aruncat cartea cît colo.

Trebuie să încerc să păstrez cîte ceva. Cîteva din lucrurile pe care le-am învaţat. Oh Doamne, te implor, nu-mi lua totul!

(19 iunie.) Uneori, noaptea, ies să mă plimb. Seara trecuta nu-mi puteam aminti unde locuiesc. Un poliţist m-a adus acasă. Am sentimentul ciudat că mi s-a mai întîmplat asta cu mult timp înainte. Îmi spun mereu că sînt singura persoana în lume care poate descrie ceea ce mi se întîmplă.

(21 iunie.) De ce nu-mi pot aminti? Trebuie să lupt. Stau în pat zile-ntregi şi nu ştiu cine sînt şi unde mă aflu. Apoi totul îmi revine într-o străfulgerare. Scurte momente, cînd amnezia dispare. Simptome de senilitate — a doua copilărie. Le simt venind. Totul este atît de crud şi de logic. Am învăţat enorm de mult şi de repede. Acum mintea mi se deteriorează rapid. Nu voi lăsa să se întîmple asta. Voi lupta. Nu mă pot opri să nu mă gîndesc la băiatul din restaurant, expresia vidă, zîmbetul prostesc, oamenii rîzînd de el. Nu, vă rog, nu mai vreau asta...

(22 iunie.) Uit lucruri învăţate recent. Totul se desfăşoară după modelul clasic — ultimele lucruri învăţate sînt primele care se uită. Oare ăsta este modelul? Am să mai verific o dată.

Am recitit lucrarea mea despre etectul „Algernon — Gordon” şi am simţămîntul straniu că a fost scrisă de altcineva. Sînt părţi pe care nici măcar nu le-nţeleg.

Activitatea psihomotorie slăbită. Greşesc din ce în ce mai des şi îmi este tot mai greu să bat la maşină.

(23 iunie.) Am renunţat să mai scriu la maşina. Coordonarea mi s-a înrăutăţit. Simt ca mă mişc din ce în ce mai încet. Am avut astăzi un şoc teribil. Am luat copia unui articol pe care-l folosisem în cercetările mele — „Uber psychische Ganzheit” al lui Krueger — pentru a vedea dacă mă ajută să înţeleg ceva din lucrarea mea. La început am crezut că nu vedeam bine. Apoi mi-am dat seama că nu mai pot citi în gemiană. Mi-am verificat şi celelalte cunoştinţe în limbi străine. S-au risipit toate.

(30 iunie.) O săptămînă de cînd n-am mai scris. Îmi fuge totul ca nisipul printre degete. Majoritatea cărţilor pe care le am sînt prea grele pentru mine acum. Mă supăr pe ele,

ştiu că le-am citit şi le-am înţeles numai cu cîteva săptămîni în urmă.

Îmi spun tot timpul că trebuie să continui scrierea acestui jurnal pentru ca să se ştie ce mi se-ntîmplă, dar îmi este din ce în ce mai greu să formez cuvintele şi să-mi amintesc cum se scriu. Trebuie acum să caut în dicţionar chiar şi cuvintele simple şi asta mă scoate din sărite.

Doctorul Strauss mă vizitează aproape în fiecare zi, i-am şi spus că nu vreau să văd şi să vorbesc cu nimeni. Se simte vinovat. Toţi se simt vinovaţi. Dar eu nu acuz pe nimeni. Am ştiut ce mi se poate întîmpla. Doare însă atît de tare!

(7 iulie) Nu ştiu unde s-a dus săptămîna. Azi e duminică. Cred că am stat în pat toată săptămîna, mi-o amintesc doar pe doamna Flynn aducîndu-mi mesele de cîteva ori. Îmi spun tot timpul că trebuie neapărat să fac ceva, apoi uit sau poate că e mai uşor să nu fac ceea ce zic că voi face.

M-am gîndit mult în aceste zile la mama şi la tatăl meu. Am găsit o fotografie a lor cu mine, luată pe o plaja. Tata are o minge mare sub braţ şi mama mă ţine de mînă. Nu mi-i amintesc aşa cum îi văd în fotografie. Tot ce ţin minte este tata beat mai tot timpul şi certîndu-se cu mama pentru bani.

Se bărbierea rar şi îmi zgîria faţa cînd mă săruta. Mama mi a spus că a murit dar văru Miltie mi-a zis că l-a auzit pe tatăl său povestind că taică-meu a fugit cu o altă femeie. Cînd am întrebat-o pe mama ea m-a pălmuit şi mi-a spus că tata e mort. Nu-mi amintesc să fi aflat vreodată adevărul, dar nici nu mă sinchisesc prea mult (El spunea că o să mă ia odată să-mi arate vacile la o fermă, dar nu m-a dus acolo niciodată. Nu-şi ţine promisiunile...)

(10 iulie) Doamna Flynn, proprietăreasa, este îngrijorată de mine. Zice că felul cum zac tot timpul şi nu fac nimic îi aminteşte de fiul ei înainte de a-l da afară din casă. A zis că nu-i plac leneşii. Unai să fii bolnav, dar altai

să fii leneş şi ei nu-i place aşa ceva. I-am spus că cred că sînt bolnav.

Încerc să citesc cîte puţin în fiecare zi, mai mult poveşti dar cîteodată trebuie să citesc acelaşi lucru de mai multe ori pentru că nu mai ştiu ce înseamnă. Şi mie greu să scriu. Ştiu că ar trebui să caut fiece cuvînt în dicţionar dar iatît de greu şi eu sînt aşa de obosit mai tot timpul...

Atunci mia venit idea să folosesc numa cuvinte uşoare în loc de lungi şi grele. Cîştig timp. Pun flori pe mormîntu lui Algernon cam o dată pe săptămînă. Doamna Flynn zice că numai un nebun pune flori pe mormîntu unui şoarece, dar i-am spus că Algernon era un şoarece special.

(14 iulie.) Iarăşi duminica. N-am nicio ocupaţie acum findcă mi sa stricat televizoru şi nam bani să-l repar (Cred cam pierdut cecu de la laborator pe luna asta. Nu mai ţin minte).

Am dureri de cap îngrozitoare şi asprina nu majută prea mult. Doamna Flynn ştie că-s într-adevar bolnav şii pare rău de mine. Eai o femee minunata, oricînd e cineva bolnav.

(22 iulie.) Doamna Flynn a chemat pentru mine un doctor cam ciudat. Îi era teamă să nu mor. I-am spus doctorului că nu-s chiar atît de bolnav şi că doar uit cîte odată. El ma întrebat ai vreun prieten sau vreo ruda şi eu am zis nu n-am. Iam spus ca aveam odata un prieten numit Algernon da el era şoarece şi obişnuiam să ne întrecem împreună. S-a uitat la mine cam speriat ca şi cum sar fi gîndit căs nebun. Am zîmbit cînd i-am spus că eram odată geniu. Mia vorbit ca unui copilaş şi ia făcut cu ochiu doamnei Flynn. Ma inervat la culme şi lam dat afară findcă îşi bătea joc de mine aşa cum toţ obişnuia cînva.

(24 iulie.) Nu mai am bani şi doamna Flynn zice că trebuie să mă duc şi să lucrez undeva şi să plătesc chiria fiindcă nam mai platito de două luni. Nu ştiu altceva decît munca pe care o făceam la Donnegans Box Company. Nu vreau să mă întorc acolo fiindcă toţi ăia mă ştiu decînd

eram deştept şi poate or să rîda demine. Da nu ştiu ce altceva să fac ca să cîştig bani.

(25 iulie.) M-am uitat la cîteva din însemnările mai vechi din jurnal şi e nostim da nu mai pot să citesc ce am scris. Pot înţelege unele cuvinte da nau nici un sens.

Domnişoara Kinnian a venit pe la mine da iam spus pleacă nu vreau să te văd. A plîns şi am plîns şi eu da nam lăsat-o fiindcă nu voiam să rîdă de mine. I-am spus că nu-mi mai place de ea. I-am spus că nu mai vreau să fiu deştept. Asta nui adevarat. O mai iubesc încă şi încă vreau să fiu deştept da a trebuit săi zic să plece. Ia dat doamnei Flynn bani pentru chirie. Nu vreau asta. Trebue sămi caut o slujbă.

Doamne... lasă-mi cel puţin cititul şi puterea de a scrie...

(27 iulie) Domnul Donnegan a fost foarte drăguţ cu mine cînd m-am dus şi i-am cerut vechiul meu post de îngrijitor. Mai întîi a fost neîncrezător da i-am povestit ce mi s-antîmplat şi s-a întristat şi şia pus mîna pe umărul meu şi a zis Charlie Gordon tu ai curaj.

Toţi s-au uitat la mine cînd am coborît şi am început să lucrez în toaletă măturînd aşa cum obişnuiam. Miam spus Charlie dacă îşi bat joc de tine nu te intrista findcaţ aminteşti că ei nus atît de deştept aşa cum îi credeai tu cînva. Şi pe lîngă asta ei erau odată prietenii tăi şi dacă rîdeau de tine asta nunsemna nimic fincă ei ţinea la tine.

Unul din oamenii care a venit la lucru după ce plecasem eu a făcut o glumă proastă a zis hei Charlie aud că eşti un tip inteligent o minune nu alta. Ia spune ceva inteligent. Mam simţit prost da a venit Joe Crapu şi la loat de cămaşă şi ia spus lasă-l în pace nemernicule ori îţi rup gîtu. Nu mam aşteptat la Joe sămi ţină parte aşa că crecă entradevăr prietenu meu.

Mai tîrziu Frank Reilly a venit la mine şi mia zis Charlie dacă te mai supără careva or încearcă săşi bată joc chiamămă pe mine sau pe Joe şil aranjăm noi. Am spus mulţumesc Frank şi am fost atît de mişcat ca trebuit să mă

întorc şi să mă duc în magazie casă nu mă vadă el cum plîng. E bine să ai prieteni.

(28 iulie.) Am făcut o prostie azi am uitat că nu mai sînt în clasa domnişoarei Kinnian la centru de adulţi ca înainte. Am intrat şi mam aşezat în vechiul meu loc din fundu camerei şi ea sa uitat la mine ciudat şi a spus Charles. Nu m-iamintesc sămi fi zis aşa nainte numa Charlie aşa că iam zis bună seara domnişoara Kinnian sîn gata pentru lecţie az numa cam perdut cartea de cetire deo aveam. Ea anceput să plîngă şi a ieşit afară din clasă şi toţi s-au uitat la mine şi am văzut că ăştia nu era aceiaşi care erea în clasa mea.

Apoi dentro dată miam amintit cîte ceva de operaţie şi de mine cummam făcut deştept şi am zis de asdată chiar cam fost leit tîmpitu de Charlie Gordon. Am fugit nainte să vină ea napoi în cameră.

De aia plec din New York pentru todeauna. Nu vreau să mi sentîmple asta iarăş. Nu vreau săi pară rău donşoarei Kinnian de mine. La toţ le pare rău de mine la fabrică şi nu vreau niciasta aşacă mă duc undeva unde nimeni nu ştie că Charlie Gordon a fost odată geniu şi acuma numai poate nici să cetească or să srie ca lumea.

Iau cîteva cărţ cu mine şi chear dacănu posă le cetesc osă egzersez şi poate că nosă uit tot ceam nvăţat. Dacă ncerc den toate puterile poate cosă fiu unpic mai deştep decît am fos nainte de operaţe. Am loat lăbuţa de epure şi bănuţu meu norocos de 1 penny şi poate cor să majute.

Dacă citiţ vodată asta donşoară Kinnian să nu vă pară rău de mine fincă eu sînt fericit cam mai avut o şansă săfiu deştept fincă am nvăţat o mulţime de lucruri care nam ştiut măcar că egzistă pe lume şi sîn mulţumit că leam văzt cîteun pic din toate. Nuştiu dece sînt iară tîmpit orceam făcut rău poate că fincă nam ncercat din toate puterile. Da dacă ncerc şi egzersez mai mult poate cosă mă fac un pic mai deştept şosă ştiu ce sîn toate cuvintele. Meamintesc puţin cebine mă simţeam cu cartea albastră de avea coperta ruptă cîn o ceteam. Daia osă ncerc mereu săfiu

deştept casă mai simt o dată asta. Te simţ bine cîn ştiti lucruri şi eşdeştept. Aş vrea so am chear acuma dacaş aveao aş sta jos şaş citi totimpu. Orcum pariez căs primu tîmpit din lumea asta carea descoperit vodată ceva emportant pentru ştinţă. Meaduc aminte cam făcut ceva da nu ştiu ce. Crecă era ceva pentru toţ oameni tîmpiţ camine.

Adio domnişoară Kinnian şi doctor Strauss şi toată lumea. Şi P.S. vă rog spuneţ doctorului Nemur să nu se supere cîn oamenii rîde de el şo să aibe atunci mai mulţi preteni. E uşor săţ faci preteni dacă laş oamenii să rîdă de tine. Eu o să am o mulţime de preteni acolo unde mă duc.

P.P.S. Vă rog dacă puteţ puneţ în curtea din spate o coroniţă de flori pe mormîntul lui Algernon...

În româneşte de
AL. MIRONOV şi ADRIAN MORARU